

“El dret a decidir és majoritàriament inqüestionable a la UE”

Vau enviar una carta a la Unió Europea denunciant una possible intervenció militar de Catalunya. Ho veieu com una amenaça real?

—El que vaig fer va ser denunciar davant les institucions europees una sèrie d'amenaques. No vaig dir que me les cregués. Uns quants diputats vam donar a conèixer una situació, perquè és un moment delicat, de moltes susceptibilitats, i és molt important mantenir el debat en uns termes democràtics. També de discrepància, si es vol, però democràtica. Hi ha determinades declaracions, d'una banda i de l'altra, que no es poden acceptar. El que vam fer, doncs, és informar. No hi base per a creure en una intervenció militar, que vull considerar descartada, però no podem permetre que s'alimenti un discurs que obri aquesta possibilitat. Va ser una simple anècdota, una reflexió pública.

—Seguint amb l'exèrcit, què us van semblar les imatges de militars espanyols a l'Iraq?

—Demostren que el pitjor que pot passar en aquests moments és que no passi res. Aquí hi ha hagut una situació d'impunitat respecte a una de les mentides més flagrants de la història, com són les excuses per a justificar la invasió d'Iraq. No n'hi ha hagut cap conseqüència política, i encara menys judicial. Els qui van perpetrar aquella mentida han passat a la història de manera totalment impune, tot i ser responsables d'una guerra criminal i de milers de morts. És el moment de portar Aznar, Bush, Blair i també Barroso, que era el quart de la foto de les Açores, als tribunals internacionals. És un dels reptes que hem d'encarar sense cap mena de por ni tremolor.

—Parlant d'imatges, quina en tenen del procés sobiranista els vostres companys eurodiputats?

Raül Romeva i Rueda (Madrid, 1971) és eurodiputat d'Iniciativa des de l'any 2004 i vice-president del grup parlamentari Verds-Aliança Lliure Europea. Una veu desacomplexada dins el seu partit i dins el Parlament Europeu, a qui no li tremola el pols a l'hora d'apostar per un estat propi.

—És molt diversa, perquè comprensiblement hi ha una tendència a llegir el que està passant a Catalunya en funció del que viuen a casa seva. El que sí que hi ha és una convicció que és un tema que mereix parlar-ne, que des de l'Onze de Setembre ja no és anecdòtic. Volen saber com, de cop i volta, s'ha arribat a aquesta situació. I, des del punt de vista d'una consulta democràtica, la gran majoria entén que qui ha de decidir el seu futur és el poble de Catalunya. Poden no estar d'acord a l'hora d'escollir independència, però no estan en contra que sigui Catalunya decideixi. El dret a decidir és majoritàriament inqüestionable a la Unió Europea. Al cap i a la fi, la Unió Europea és molt conscient que les realitats són dinàmiques.

—Què voleu dir?

—Dos anys abans de la reunificació alemanya, ningú no pensava que acabaria reunificada. De cop i volta, el 1989 cau el mur de Berlín i has de pensar en una realitat nova i adaptar-t'hi. Dos anys abans de la separació de Txèquia i Eslovàquia, ningú no pensava que allò podria passar. Dos anys abans que Letònia, Lituània i Estònia fossin repúbliques independents, ningú no s'ho imaginava. Òbviament són realitats que no tenen res a veure amb Catalunya, però demostren que els marcs geogràfics, polítics, temporals i mentals evolucionen. Que no s'hagi produït una ampliació interna no vol dir que no pugui passar. Els papers i les constitucions aguanten tant com aguanten, fins que s'han de canviar.

—Llavors, en el dret a decidir, Catalunya hi trobarà aliats o simplement neutralitat?

—Segons com es faci el procés, podem trobar més o menys aliats. El primer objectiu és singularitzar el cas de Catalunya, i reivindicar que no és comparable a altres realitats. Si posem al mateix nivell Catalunya i Kosovo, això és un pastitx i no s'aguanta per enlloc. Catalunya és Catalunya, amb la seva història, el seu marc democràtic, la seva realitat socioeconòmica i la seva població. Els suports vindran en funció que puguem explicar aquesta singularitat. També hem de ser conscients que la Unió Europea és una unió d'estats. No serà fàcil que aquells actors preeminents acceptin canviar les regles del joc. La sobirania d'ara no té res a veure amb la sobirania dels estats fa quinze anys.

—No hi haurà una sobirania plena?

—No hi ha una sobirania estatal en temes econòmics, fiscals o socials. El concepte ha evolucionat. El procés català també està molt lligat a l'evolució del procés europeu. El meu objectiu és que Catalunya pugui tenir el mateix paper que qualsevol altre estat dins la Unió Europea, però sent conscients que els estats han de tenir molt menys poder. No té sentit tenir 27 bancs centrals i polítiques econòmiques i una sola moneda. Al cap i a la fi dependrà de variables que no podem controlar, i per a això caldrà diàleg, capacitat d'argumentació i consciència de les

limitacions. I no serà gratuït: nego la major que la independència és la solució als problemes de Catalunya. La independència no és cap panacea de res, els problemes estructurals seguiran existint. No m'agraden els discursos màgics i simplistes, en cap dels dos sentits.

—**Quan dieu que Catalunya no és Kosovo, feu referència a la declaració unilateral que s'ha proposat des de certs sectors del sobiranisme?**

—Catalunya ha de seguir un procés absolutament singular. No oblidem que Kosovo ha arribat on ha arribat a partir d'una guerra i milers de morts. Tinguem una mica de respecte. No ens comparem amb realitats que, per la seva desgràcia, han hagut de patir un procés que no desitjaven. I Kosovo no està a la Unió Europea, és un marc totalment diferent. Una altra cosa és que tu en puguis treure lliçons sobre processos, però no replicar-los. Catalunya està en condicions de fer un procés singular i exemplar. És bo aprendre del que ha passat a altres llocs, però sent conscients que el nostre cas és diferent. Determinats mimetismes amb Kosovo em preocupen si l'objectiu és replicar el procés.

—**Ser un estat de la Unió Europea és una condició *sine qua non* del procés o contempleu més realitats, com ara la suïssa o la islandesa?**

—Hem de ser conscients de la diversitat d'opcions. El millor seria un procés d'autodeterminació democràtic, que acabés amb un reconeixement com a estat dins la Unió Europea. És el que desitjo i és possible legalment, però no vol dir que passi automàticament. De la mateixa manera hi ha la possibilitat de sortir de la Unió Europea i que et vetin l'entrada. Entre aquests dos escenaris, també hi ha múltiples opcions, com sortir de l'euro sense sortir de la Unió Europea o sortir de la Unió Europea sense sortir de l'euro. Per això, el procés és fonamental. Però als altres països de la Unió Europea, Espanya inclosa, els interessaria una Catalunya fora de la Unió Europea? Jo crec que no. Una altra cosa és que surti l'orgull patri de la parella abandonada, però estariem parlant d'emocions i no de racionalitat. Hem de tenir clar que hi ha molts escenaris i que tots tenen costos. Condició *sine qua non*? Depèn del preu, i la gent haurà de saber-los quan voti.

“No ens comparem amb realitats que, per la seva desgràcia, han patit un procés que no desitjaven. Kosovo no és a la UE. Catalunya està en condicions de fer un procés singular i exemplar.”

—**I què en penseu, de l'actuació europea en el cas de Xipre?**

—Ha estat un nyap absolut que, més enllà de crear una manca de credibilitat absoluta en les institucions europees, ha generat desconcert i, fins i tot, pànic. Mai no s'havien tocat els estalvis dels petits estalviadors, és impensable. Ara el desastre financer l'han de pagar ells? Això és creuar una línia vermella que ni tan sols els liberals han acceptat. I pitjor encara: ara sembla que aquesta decisió no la va prendre ningú. Després

de la pífia, sembla que ningú no ho ha decidit. El gran problema que té Europa és el dèficit democràtic de les seves institucions. Les decisions es prenen amb un nivell d'opacitat i descrèdit brutals. Això està matant la Unió Europea. El cas de Xipre és un indicador del problema estructural que tenim.

—**Veieu possible el gir que tant demanen en les polítiques d'austeritat?**

—No és que sigui possible, és que és necessari. Les polítiques d'austeritat

no sols no estan provocant la reactivació econòmica d'Europa, sinó que estan matant gent. Hi ha gent que s'està suïcidant. L'índex de pobresa està augmentant de manera increïble: tres milions de pobres en aquests moments a l'Estat espanyol. Estem parlant d'uns nivells absolutament inacceptables des del punt de vista de la cohesió social i de l'estabilitat territorial i social. Això té a veure amb decisions concretes que s'han pres vinculades a uns ritmes impossibles.

—**L'ajustament, doncs, és necessari, tot i que a un altre ritme?**

—Ningú està dient que no calguin mesures d'ajustament pressupostari. Baixen els ingressos i has d'ajustar-t'hi. El problema és de ritme: fer la feina de deu anys en un o dos. El dèficit és un instrument que està pensat per a poder acompanyar l'ajustament sense malmetre pilars bàsics de l'estat del benestar. Aquesta obsessió per arribar demà mateix al dèficit zero, sense poder fer polítiques de reactivació econòmica, és un suïcidi individual i col·lectiu. Cal un augment dels ingressos, com ara la taxa sobre les transaccions financeres o la lluita contra la corrupció. Un estudi de la Comissió diu que la corrupció a la Unió Europea li costa uns 120.000 milions d'euros, que equival al seu pressupost anual. Ataquem els veritables responsables, els especuladors que s'han enriquit amb aquesta crisi, i no gent que sobreviu com pot. Hi ha gent que està morint de càncer a Grècia. No pots fer veure que això no t'afecta. No és un caprici ideològic, és la realitat dramàtica.

—**I aquestes potser ambigües polítiques de reactivació econòmica, en què es concreten?**

—Hi ha tres àrees clau en les quals podríem invertir per a recuperar econòmicament, ecològicament i socialment la situació. La primera és la de les energies renovables, econòmicament molt potent. Permet fer front al canvi climàtic, crear ocupació i garantir un model energètic autosuficient. Això vol dir invertir diners públics, creant infraestructures i promocionant l'emprenedoria, amb capacitació i mesures fiscals. La segona és el del treball en xarxa: construïm la Silicon Valley del sud d'Europa. Tenim un gran dèficit en inversió en innovació i recerca. I la

“El gran problema que té Europa és el dèficit democràtic de les seves institucions. Les decisions es prenen amb un nivell d'opacitat i descrèdit brutals. Això està matant la Unió Europea.”

tercera àrea són tots els sectors vinculats a la cohesió social. El gran drama és que determinats sectors neoliberals no entenen que la cohesió social no és un caprici. Al contrari, la cohesió social és un pilar del creixement. Si desmantelles l'estat del benestar, i crees desigualtats, al final l'economia se'n ressentirà. Una societat cohesionada és econòmicament més eficaç, més eficient, més rendible i genera més ingressos a través dels impostos. Però tot això no ho pots fer amb una caixa buida.

—**Tornem a Catalunya. Us han convençut les explicacions d'Oriol Pujol?**

—En absolut. En un moment de descrèdit com el que vivim, els gestos són molt importants. Qualsevol ombra de dubte és perillosa col·lectivament. En aquest sentit, que deixi les seves responsabilitats al partit i mantingui l'escó em sembla, en el millor dels casos, incoherent, i políticament un error. Això genera una imatge preocupant. Quan tu estàs imputat en una causa

d'aquestes característiques, el que has de fer és deixar els càrrecs i clarificar les coses per la via legal.

—**Vós sí que deixareu el càrrec i no us tornareu a presentar, però perquè voleu. No us hi sentiu còmode?**

—Ja ho vaig decidir el primer mandat. Vaig dir que havia de ser temporal, com a màxim dos mandats. Els mandats són de cinc anys, i en total en són deu. Estic sol, sóc l'únic diputat del meu partit, i això m'obliga a cobrir tots els fronts. Tot plegat té un cost. Per qüestions democràtiques, és bo que els càrrecs siguin rotatoris. És també una qüestió de responsabilitat personal i familiar. Passo quatre dies a Brussel·les, però quan torno aquí tampoc no estic de vacances. És un càrrec de 24 hores al dia i set dies a la setmana. Tinc dos fills que reclamen la meua presència. I jo, que sóc membre de la comissió de drets d'igualtat, crec en el repartiment de les tasques entre home i dona.

—**Teniu pensat què fareu després?**

—No ho sé. Un any és molt de temps i dona per a molt. Ara mateix m'inquieta, la situació és la que és, però queda un any de feina molt intensa. Hi ha molts fronts oberts encara que vull guanyar i hi ha moltes batalles que reclamen la meua atenció. El 25 de maig de 2014 serà el dia que canviaré de registre i ja veurem què passarà.

Nicolás Tomás

“És el moment de portar Aznar, Bush, Blair i Barroso als tribunals internacionals”